

HET LAND VAN DALFSEN

Een verhaal...

Een reiziger loopt door het Land van Dalfsen. Hij ziet er de dorpen, de essen, de kanalen en de kronkelende Vecht. Hij hoort de vogels, ruikt de bloemen en het vers gemaaid gras. “Heerlijk!” denkt de reiziger. Het lijkt wel of ik voor een schilderij sta.” Hij vindt een bankje en gaat er zitten. Terwijl hij op een boterham kauwt en om zich heen kijkt, geniet hij van het schitterende uitzicht: van de geuren en kleuren, van de bomen, de weilanden, de kleine verhogingen in het landschap, de huizen, de molens, de brug en de bedrijfsjes.

Terwijl hij daar zo zit te mijmeren en te genieten komt er ineens een vrouw aangelopen. Ze blijft een paar meter van het bankje staan en bekijkt de reiziger met een vriendelijke glimlach. “Woont u in dit schilderij?” vraagt hij nieuwsgierig. “Schilderij?” antwoordt de vrouw. “Ja, het is hier allemaal even prachtig,” vervolgt de reiziger, “ik zie van alles, allemaal even mooi, de natuur, de kleine dorpen, de molens, de havezaten, een kasteel, maar er is geen enkele beweging. Net als in een schilderij.” En nieuwsgierig vraagt hij: “Wat valt er hier te beleven?”

De vrouw kijkt de reiziger een tijdlang onderzoekend aan. “Wat er hier te beleven valt? vraagt u. Ontdek het zelf! Stap het schilderij in!” “Het schilderij instappen?!? Ik begrijp niet waar u het over hebt!” De vrouw begint te lachen en gaat bij de reiziger op het bankje zitten.

“Al eeuwenlang,” begint de vrouw, “komen hier mensen voorbij, uit alle windrichtingen. De een over de eeuwenoude Hessenweg of de Twentseweg, de ander over het water van de Vecht, de Dedemsvaart of het Overijssels kanaal. Al zeker 5000 jaar komen

en gaan hier mensen: te voet, te paard, varend, met de ossenwagen of met de trein. Een tijdlang kon je er zelfs met de tram komen. De meesten doen als u: Ze komen aan, pauzeren even, eten een boterham en gaan dan weer verder. En eenmaal thuis vertellen ze: ‘Dat Land van Dalfsen is net een schilderij. Prachtig mooi, maar er valt niks te beleven.’”

“Tja,” zegt de reiziger peinzend, “ik denk dat ik thuis ook zoiets zal vertellen.” En weer verschijnt er een lach op het gezicht van de vrouw: “Dus u denkt dat er hier inderdaad niks te beleven valt?” De reiziger kijkt de vrouw vragend aan. Ze schuift wat dichterbij, kijkt om haar heen en fluistert dan samenzwerderig: “U zou het schilderij eens in moeten stappen.” “Dat zei u daarnet ook al. Maar waar moet ik dan instappen?” Er klinkt een luide, open, eerlijke lach en de vrouw kijkt de reiziger met pretogen aan. “Doe het!” zegt ze, “Stap ons prachtige Land van Dalfsen in en leer de schilder kennen!”

“De schilder van het Land van Dalfsen? U houdt me voor de gek!” De vrouw lacht opnieuw en staat op, maar de reiziger houdt haar tegen. “Alsjeblieft, blijf nog even. En leg het me uit!” De vrouw aarzelt even, maar gaat toch weer zitten. Ze kijkt de reiziger aan en begint te vertellen: “Tussen al die mensen die hier al duizenden jaren komen en gaan was er ooit ook een schilder. Hij kwam, keek om zich heen en wilde verder gaan. Maar er was iets, wat hem deed omkeren en teruggaan. Alsof hij iets gezien had, wat hem in eerste instantie niet was opgevallen.”

“Wat had hij dan niet gezien? Wat was hem dan niet opgevallen?” onderbreekt de nieuwsgierige reiziger de vrouw. “Dit....!” En

met een wijds gebaar wijst de vrouw naar het land om haar heen. De reiziger kijkt en ziet wat hij al de hele tijd ziet. “U maakt het me wel lastig,” reageert hij wat kribbig. “Daar hebben we het toch al over gehad!” De vrouw valt stil. Dit keer klinkt er geen lach. Er is slechts een ernstige blik, waarmee ze de reiziger aankijkt. “Misschien hebt u wel gelijk. Wij zijn beter in schilderen dan in praten.”

De vrouw denkt even na. “Ik zal het u vertellen: Die schilder, dat zijn al die mensen, die in al die duizenden jaren hier aankwamen niet doorgelopen, maar gebleven zijn. Ik ben één van hen. Net als mijn ouders en mijn burens en al onze voorouders. Voorzichtig, volhardend, met lef en moed hebben wij het Land van Dalfsen gemaakt. Stapje voor stapje. Beetje bij beetje. Schep voor schep is het onland ontgonnen en zijn de kanalen gegraven. Zelfs de ergste bochten zijn voor de scheepvaart uit de Vecht gehaald. Geduldig. Beseffend dat we samen, in kleine stapjes, ons doel kunnen bereiken.

Er is hier eindeloos veel rust en ruimte. Er zijn vergezichten en dromerige koeienogen. Er zijn vijf dorpen gebouwd. Balk voor balk, steen voor steen: woningen, boerderijen, havezaten, winkels, een kasteel en bedrijven in alle soorten en maten. Er is verbondenheid en nabuurschap, geborgenheid en vriendschap gegroeid. We spreken dezelfde taal. Wij die hier wonen en werken en leven, wij zijn de schilders. Sinds mensenheugenis. Wij wonen in dit schilderij. Het is ons huis én thuis. Het is ons mooie Land van Dalfsen.”

De vrouw zwijgt. Samen zijn ze even stil, kijken naar het prachtige land om zich heen. De reiziger en de schilder. Dan staat de schilder op, groet de reiziger en verdwijnt in haar schilderij. Even plotseling als ze gekomen was.

Een verhaal...

Een reiziger löp deur het Laand van Dalfsen. Hij zut er de dörpen, de essen, de kanalen en de kronkelende Vechte. Hij heurt de vogels, rök de bloemen en het vers gemeide grös. “Mooi!” denkt de reiziger. Het liekt wel of ik veur een schilder’je stoa”. Hij vindt een baankie, en giet er zitten. Terwijl hij op een boterham kauwt, en um zich hen kik, hef e schik van het prachtige uutzicht: van de geuren en de kleuren, van de bomen, het gröslaand, de kleine heuvels in het laandschap, de huzen, de möll’ns, de brugge en de bedrieven.

En asse doar zit te dèenken en te genieten, kump tur iniens een vrouwe an-lopen. Ze blif een paar meter van het baankie stoan en bekik de reiziger met lachend gezichte. “Woon ie in dit schilder’je?” vrög hij ni’jsgierig. Schilder’je? antwoorden de vrouwe. “Ja, het is hier olmoal èèm-n prachtig”, giet de reiziger verder, “ik zie van alles, olmoal èèm-n mooi, de natuur, die kleine dörpies, de möll’ns, de havezathen, een kasteel mar dur is hemoal gien reuring. Net as in een schilder’je”. En ni’jsgierig vrög hij: “Wat valt er hier te belèèm-n?”

De vrouwe kik de reiziger een steugien onderzुकend an. “Wat er hier te belèèm-n valt? vroag ie. Ontdek het zelf mar! Stap het schilder’je mar in!” ”Het schilden’je instappen?!? Ik begriep niet waar ie het oaver hebt!” De vrouwe begint te lachen en giet bi’j de reiziger op het baankie zitten.

“Al eeuwenlang,” begint de vrouwe “komt hier mèensen veurbi’j, uut alle windrichtungen. De iene oaver de eeuwenolde Hessenweg of de Twentseweg, de aander oaver het water van de Vechte, de Dedemsvoart of het Oaveriessels kanaal.

Al zeker 5000 joar komt en goat hier mèensen: lopend, te peerd, varend, met de ossenkaore of met de trein. Een tiedlang kon ie dur zelfs met de tram kommen. De meesten doet as ieje: Ze komt an, rust èèm-n, èt een boterham en goat dan weer wieder. En ienmoal thuis vertelt ze: “Det Laand van Dalfsen is net een schilderijje. Prachtig mooi, mar dur valt niks te belèèm-n.”

“Tja, zeg de reiziger noadèènkend, “ik dèènke det ik thus ok zoiets zal vertellen.” En weer kump dur een lach op het gezichte van de vrouwe: “Dus ie dèènkt det er hier echt niks te belèèm-n valt?” De reiziger kik de vrouwe vroagend an. Ze schöf wat dichterbi’j, kik um heur hen en fluustert dan samenzweerderig: “Te zollen het schilderijje is in mutten stappen.” “Det zee ie doarnet ok al. Mar woar mut ik dan instappen?” Zie begunt hardop te lachen en de vrouwe kik de reiziger met preteugies an. “Doe ‘t mar!”, zeg ze, “Stap oons prachtige Laand van Dalfsen in en leer de schilder kennen!”

“De schilder van het Laand van Dalfsen?” Ie hoalt mi’j veur de gek!” De vrouwe lacht weer en stiet op, mar de reiziger hölt heur tegen. “Asteblijf, blijf nog èèm-n. En leg het mi’j uut.” De vrouwe wacht èèm-n, mar giet toch weer zitten. Ze kik de reiziger an en begunt te vertellen: “Tussen al die mèensen die hier al duuzenden joaren komt en goat was tur ok is een schilder. Hij kwaamp, keek um zich hen en wol varder goan. Mar dur was iets, wat um deut ummekeer-n en teruggegoan. As of hij wat e-ziene had, Wat um eerst niet zo was op e-vallen.”

“Wat had hij dan niet e-ziene? Wat was um dan niet op e-vallen?” onderbrek de ni’jsgierige reiziger de vrouwe. “Dit...!” En met een grote armzwaai wis de vrouwe noar het laand um heur hen. De reiziger kik en zöt wat hij al de hele tied zöt. Ie maakt het mi’j

wel lastig” reageert hij kribbig. “Doar heb wi’j het toch al oaver e-had!” De vrouwe holt zich noe stille. Dit keer gien gelach. Dur is allent een ernstige blik, woarmet ze de reiziger anki. “Misschien heb ie wel geliek. Wi’j bint better in schilderen dan in proaten.”

De vrouwe dèènt èèm-n noa. “Ik zal het oe vertellen: Die schilder, Det bint al die mèènsen, die in al die duuzenden joar hier ankwamen niet deur e-lopen, mar e-bleven bint. Ik bin dur doar iene van. Net as mien olders en mien noabers en al oonze veurolders. Veurzichtig, deurzettend, met lef en moed hebbe wi’j het Laand van Dalfsen e-maakt. Stappie veur stappie. Beetie bi’j beetie. Schuppe veur schuppe is het onlaand ontgunnen en bint de kanalen e-graven. Zelfs de ergste bochten bint veur de scheepsvaart uut de Vechte haalt. Geduldig. Wi’j hadden goed in de gaten dat wi’j samen, in kleine stappies, oons doel kunt bereiken.

Dur is hier eindeloos völ rust en ruimte. Dur bint verzichten en dromerige koenn-ogen. Dur bint vief dorpen e-bouwd. Balke veur balke, stien veur stien: huzen, boerderi’jen, havazathen, winkels, een kasteel en bedrieven in alle soorten en moaten. Dur is verbundenheid en noaberschap, gebörgenheid en moatschap e-gruuid. Wi’j spreekt dezelve taal. Wi’j, die hier woont en werkt en leeft, wi’j bint de schilders. Sinds olde tieden. Wi’j woont in dit schilder’je. Het is oons huus én thuus. Het is oons mooie Laand van Dalfsen”

De vrouwe zeg niks meer. Samen zwiëgt ze een steugie, kiekte noar het prachtige laand um heur hen. De reiziger en de schilder. Dan stiet de schilder op, groet de reiziger en verdwient in heur schilder’je net zo plotseling as ze e-kommen was.

© gemeente Dalfsen, 2019

Dit verhaal is geschreven door Stan Fritschy in het kader van het project DNA van Dalfsen.

De dialectvertaling is geschreven door Willie van Oenen.

Met dank aan de grote bijdrage van de Historische Kring Dalfsen en Historische Vereniging Ni'jluusn van vroeger.

